

Наталія Котух

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ СЕМИ «ЕМОТИВНІСТЬ» У СТРУКТУРІ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ АНТОНІМІВ, УЖИВАНИХ У ПОЕЗІЯХ НАТАЛІ БАКЛАЙ

З огляду на різноаспектне висвітлення лінгвістики емоцій у науковій літературі, дослідження категорії емоційності в структурі поетичного дискурсу має бути синтетичним і багатоплановим, урахувати методичку аналізу багатьох джерел: філософських, літературознавчих, психологічних, естетичних. Проте обсяг знань такий великий, що утруднює синтетичний підхід. Тому вважаємо доцільним, з урахуванням деяких аспектів міждисциплінарних зв'язків, зупинитися на власне лінгвістичних критеріях аналізу емотивної лексики на тлі поетичної творчості Наталі Баклай.

Номінації, що репрезентують антонімічні відношення у сфері емоцій – наслідок відображення в мові реальних суперечностей буття. Діалектика емоційних контрастів відтворює об'єктивну суперечливість і тотожність протиставлених понять у мовній організації емотивного змісту сучасного поетичного тексту. У статті систематизовано емотивні контрастиви за ознакою домінантної семи емотивності, розкрито роль емотивних опозитів у поетичному доробку літераторки з Полтавщини.

Ключові слова: *емоційна лексика, емотивна лексика, емотивні контрастиви, сема емотивності, емотиви-номінативи, емотиви-асоціативи, емотиви-експресиви, емотиви оказіональні, нейтральні.*

Емоційний зміст – обов'язковий складник семантичної структури поетичного твору. Без емоцій немислима ні сама людина, ні будь-яка сфера її діяльності. Різноманітність і глибина емоційного чинника існування відображені насамперед у мові й мовленні. Складність процесу відтворення емоцій у літературі, зокрема в поетичному дискурсі Наталі Баклай, умотивована тим, що вони є не тільки матеріалом зображення, а й результатом суперечливих і мінливих трансформацій слова у свідомості автора. Розмаїття поглядів і концепцій, що описують сутність лінгвістики емоцій, пов'язане зі специфікою пошукового напрямку, яка може виявлятися в психологічному, інтуїтивному, філософсько-етичному, художньо-естетичному аспектах. Унікальність емоцій порівняно з іншими об'єктами номінації виявлено насамперед у поліфункціональному осмисленні внутріш-

© Н. Котух, 2015

ньої форми ідентифікації феномену емотивів, лінгвокультурологічних емоційних констант, експресивного, асоціативного, енергетичного потенціалу емотивного вокабуляру мовної картини світу, емотивності як категорії поетичного тексту.

Емоційний вплив літератури на читача досліджено насамперед у психології. На думку Л. Виготського, художня насолода – не примітивна рецепція, оскільки вимагає складної діяльності психіки. У концепції Виготського послідовно розвинено теорію про категорію естетичної реакції, основаної на антагонізмі відображуваних емоцій, що зумовлює катарсис. Полярність емоційних акцентів, дисонанс емоцій дає змогу відчутти здатність емотивної лексики відтворювати анатомію почуттів, розщеплювати емоційне життя людини на елементарні емоційні компоненти та номінувати їх. Отже, актуальність нашого студювання зумовлена розумінням філософського та аналізом лінгвістичного аспектів використання емотивних контрастивів як невід'ємних засобів поетичного тексту Наталі Баклай.

Мета наукової розвідки – дослідити емотивні опозиції в поетичних текстах Наталі Баклай, поєднуючи параметри традиційної й нової лінгвістичної парадигми. Досягнення мети передбачає розв'язання таких завдань: виділення з контексту емотивних контрастивів та встановлення їхньої специфікації; систематизація емотивних контрастивів за ознакою домінантної семи емотивності; розкриття ролі емотивних опозитів у поетичному доробку літераторки з Полтавщини.

У дослідженні ми апелюємо до терміна «емотивний контрастив» на позначення протилежних лексичних пар, які є результатом своєрідної інтерпретації емоційності. Розгляд проблемних аспектів терміновжитку ґрунтується, зокрема, на діалектиці емоційних та емотивних опозитів, висвітленій у наукових розвідках С. Єрмоленко, О. Сингаївської, А. Бондаренко, М. Кочергана, В. Калашника, Л. Лисиченко, Л. Ставицької, В. Чабаненка, Н. Тишківської.

Уперше в лінгвістиці проблемою емотивної лексики зацікавився російський учений В. Шаховський, основні положення її він обґрунтував у дисертаційному дослідженні «Категоризація емоцій у лексико-семантичній системі». Ретельне вивчення феномену емоції дало можливість схарактеризувати емотивну лексику загалом як «опосередковане мовою відношення емоційно-соціологізованих уявлень людини до довкілля» [8, с. 5].

Згідно з концепцією панемоційності, будь-яке слово в мові є потенційно емотивним. Виходячи з «презумпції потенційної емотивності» [1, с. 11], здійснювати кількісний та якісний аналіз емотивної лексики потрібно на основі усього словникового складу. Проте найбільш поширеною в сучасній лінгвістиці є ідея виявлення сем емотивності в структурі слова, що є основою опису структурної організації поля емоцій. Лінгвістична традиція виокремлює два макрокомпоненти в моделі лексичної семантики: денотацію, що відображає об'єктивну реальність, і конотацію – факультативну частину значення, так звану лексичну модальність. У зв'язку з цим і здійснено класифікацію емоційної лексики М. Блох і Н. Рєзніковою [4, с. 17]. Такий принцип диференціації емотивних опозитів покладено в основу пропонованого дослідження.

Емотивну лексику диференціюють на п'ять груп: 1) емотиви-номінативи; 2) емотиви-асоціативи; 3) емотиви-експресиви; 4) оказіональні емотиви; 5) нейтральні емотиви. Зміст поняття висвітлено у зв'язках із типами комунікації, самовираженням та авторським ідіостилем. Іноді лексику, що вживається на позначення емоції та переживання, номінують емотивно абстрактними лексичними одиницями.

1) До емотивів-номінативів належить лексика, що безпосередньо називає емоції. Ми поділяємо думку дослідників, які наполягають на тому, що семантична категоризація емоцій має бути здійснена насамперед при розгляді лексики, що номінує емоції, оскільки емотивні смисли експліцитні, сталі, стійкі, стабільні, а слова на позначення емоційності – безпосередні знаки емоцій. Базові ідентифікатори емотивної лексики передають загальну ідею лексичного поля – емоцій як особливої психічної реальності. Відомий психолог К. Ізард уключає до мотиваційної сфери людини 10 фундаментальних емоцій: *радість, інтерес, подив, гнів, горе, відраза, зневага, страх, сором, вина*. Сучасний словник розширює перелік емоцій та їхніх відтінків: *захоплення, натхнення, симпатія, відчай, жаль, злість, жах, обурення, впевненість, задоволення, повага, довіра, ніжність, любов,*

каяття, скорбота, образа, туга, презирство, ворожість тощо.

Виявлений у творах Наталі Баклай перелік емотивних слів уходить до «алфавіту емоцій», проте здатність утворювати емотивні контрасти притаманна лише деяким із них. Досліджувана нами система емотивних смислів свідчить, що «в поетичній мові, як і в народнопісенних текстах, виокремлюються міні-тексти-формули на позначення психічного стану» [5, с. 128]. Якщо ж урахувати лексичну маніфестацію емоцій, то можна стверджувати, що вершину ієрархії посідає семантичний опозит: *щастя – нещастя*, як компоненти якого ми розглядаємо опозити *радість, доля, сміх, любов, кохання, усмішка – горе, біда, лихо, біль, смуток, нудьга, мука, плач, ридання, нелюбов, печаль, ненависть, несудьба, журба, сором, ганьба, гріх, безвихідь, жура, клопоти, напасті, розлука, зрада, пересуди, обмови, страждання*. Центральність категорії щастя в емоційній сфері людини є загально визнаною. Невирішеним дотепер залишається питання психологічного змісту щастя, а головне – шляхів його досягнення: *Поміж горем та поміж бідю / Клопотами сіялося часто / Зрідка лиш врожалося щастям* [2, с. 117]; *І щаслива, і нещаслива / Я впаду на твоє плече / То в горі десь зачепиться за ружу / Та й вишиє життя на полотні* [2, с. 355]; *Просто щастя у нас помножилось, / Стали біди на двох одні* [2, с. 235]; *Попереду біда і суета, / Краплини щастя, будні і робота* [2, с. 50]; *А в залі горе, горе, вічне горе, / Таке відкрите – можна і торкати. / Мій вірш про щастя і любов говорить, / І мені, справді, соромно читати* [2, с. 118]; *Що ж ви радість отак боїтеся приносити, внуки? / Що ж ви так щедро приносите біль?* [2, с. 24]; *Це хтось по книгах (я не вмю так), / Це хтось питає старших, як прожити. / А я учусь на власних помилках / Ненавидіти світ цей і любити* [2, с. 307].

Почуття-антагоністи, як не дивно, складають гармонію внутрішнього світу людини. У пошуках емоційної істини душа «розривається» між полюсами любові – ненависті, добра – зла, радості – горя, унаслідок чого людина вдосконалюється, досягаючи гармонії, або гине в дисгармонії: *А радість в тім, що все вже відбулось – / В стражданні, у чеканні і в любові* [2, с. 187]; *Хіба так буває, щоб радість і сум водночас? / Хіба так буває, щоб фантом і солодко й гірко? / Спинилося літо моє в твоїх вересневих очах, / І зойкнула тихо душа, як надломлена гілка* [2, с. 232].

Ієрархія емотивних смислів, виявлена в результаті аналізу творів Наталі Баклай, відображає стійкі уявлення людини про систему емоцій і почуттів. Слова, які містять ці смисли, є ядром емотивної лексики. Прикметним є те, що аксіологічно марковані номени негативних людських почуттів мають значно більшу кількість семантичних варіантів.

2) У словникових дефініціях таких слів немає прямої вказівки на почуття або емоції. Лексеми містять приховану сему емотивності, а в значенні денотатів взагалі може не бути емоційного компонента. Проте емоційність пов'язана з реакціями, асоціаціями, що виникають як у автора, так і читача, і зумовлена культурними традиціями суспільства: *Це ж твоя мати шила рушники / На все село – весільні і прощальні* [2, с. 111]; *Та воля в неволю ніколи не хоче – / УПА не здаються в полон* [2, с. 376]; *Мені в Сулі свою печаль згубити, / Мені в Дніпрі свою печаль знайти* [2, с. 230]; *Як міст і річка, літери й листи, / Як кольори в житті – червоне й чорне* [2, с. 328]; *Вже вуста не солодом, а сіллю, / Вже ув осінь крадеться зима. / Рідко згадую і зовсім вже не мріяю. / Є – минуле, а майбутнього – нема. / Відпливли сонцями наші свята, / Буднями відкрапали дощі, / А між нами вже не рута-м'ята, / А покручені недолею плющі* [2, с. 190]; *А вже ростуть для когось невістки – / Чиєсь цілюще чи отруйне зілля?* [3, с. 190].

Природу поетичної мови, зокрема розуміння ролі художнього контрасту, розкриває І. Франко в трактаті «Із секретів поетичної творчості»: плями різних кольорів, що стоять по протилежні сторони в шкалі барв у малярстві, в поетичному осягненні, «шарпаючи у відповіднім місці нашу уяву від звичайного асоціативного ряду до незвичайного або протилежного» [7, с. 101], спричиняють репродукцію вражень, метафоричність, контрастність, естетичне прирощування і перетворення змісту: *Із щастя – у сльози, із літа – в морози* / [2, с. 245]; *Ти від Бога чи від лукавого? / Від любові чи від нудьги / Обіймаю тебе, коханого, ти від долі чи несудьби?* [2, с. 234]; *Пронахла вітрами, чарзіллям євшану, / Копитами бита живуча філля. / Твоїми сонцями, твоїми дощами / Дивується космос: «Чия то земля?»* [2, с. 126]; *А сонце спрагло з річки воду н'є, / Плакають хліб вкраїнці і вкраїнки. / І буде Україна, доки є – / Маленькі села і Великі Кринки* [2, с. 153]; *І доля мені дарувала дорогу крізь ліс. / І стежечку в полі* [3, с. 223].

Загальновідомо, що структура поетичного тексту детермінована асоціативними зв'язками між словом-стимулом і словом-реакцією. По-

кликаючись на практику асоціативних експериментів, можемо твердити про залежність асоціацій не лише від лінгвістичних факторів, а й від позамовних чинників (статі, віку, освіти, професії, індивідуального досвіду тощо). Асоціації, побудовані на контрасті емоційного сприйняття, навіть вилучені з контексту, створюють особливу атмосферу авторського світовідчуття справжньої художниці поетичного слова, тонкого психолога, який сприймає найглибші порухи людської душі як свої: *вороги – браття по духу; порядок – ворожба; мед – перець; дощик по стерні – Великодня злива; драма – комедія; мрія, і мука, і казка – меди, полини, і розірваних бубликів в'язка; весни – листопади; юність – літа; весни – обжинки; крапля меду – після всіх отрут*. Важливо зауважити, що слова, об'єднані асоціативними зв'язками, пов'язані з певними ситуаціями використання. Тому слово-стимул можна кваліфікувати не лише як вербальну, а і як соціальну асоціацію, що співвідносна зі змістом мовлення. Вважаємо за необхідне наголосити, що детерміновані системою мови парадигматичні й синтагматичні зв'язки між лексичними одиницями спираються на асоціативну природу мислення, що забезпечує здатність сприйняття слова в сукупності його зв'язків з іншими.

3) Двобічна спрямованість процесу номінації є найпосутнішою рисою емотивів-експресивів: зовнішня характеристика і внутрішня емоційна оцінка, поєднуючись в об'єкті номінації, позначають об'єкт номінації (емоції) й емоційне ставлення автора до дійсності: *Це так предивно – в небі журавель / Це так банально – у руці синиця* [2, с. 187]; *Слабесенькі – невчасно почали, / Не знаючи, що я сильніша вдвічі* [2, с. 67]; *О, білий світе! Чорно поміж нас...* [2, с. 43]; *Палили мене привселюдно розв'яту в огні, / І кожен старався підкласти хоч тріску, хоч гілку. / Пекло мені, любий, пекло і боліло мені – / Не солодко – гірко* [2, с. 223]; *Це він тебе востаннє полюбив / Так солодко, так солоно, так гірко* [2, с. 51]. Фахівці з конотативної семантики пов'язують емоційні смисли цього типу насамперед з експресивною функцією мови з огляду на те, що вони є засобом емоційного самовираження мовця, виявляють його емоційний стан і емоційне ставлення

Конотативно-емотивні смисли експресивів принципово відрізняються від інших: по-перше, граничною обмеженістю кола емоцій; по-друге, двобічною оцінкою. Контраст, покладений в основу твору, створює емоційну напругу в єдності взаємовпливів різних за семантикою емотивів, унаслідок чого авторське **Я** об'єднується

з читацьким **Ми: Не байдужий до столів і короваїв, / А байдужий до історії століть. / Він – царьок, а не якийсь там скраю, / Бо не скраю біля влади він стоїть [3, с. 22]; Рідна земле! Топтана і бита, / Ти ж стерпіла всі чужі копита, / А помреш від власних яничар [3, с. 22]; В нас зроду так: міняємо знамена, / А потім за знаменами – вождів. / То півстоліття кланяємось Леніну, / То клянемо кацапів і жидів [3, с. 35]; Знов Україну нищать до пня, / Топчуть і душать. / Правди – немає, честі – нема, / Розпач у душах [3, с. 58]; Охолоняю. Охолоняю. / А як горіла! – не видно краю. / А як палала! – те я лиш знаю. / Роз-ча-ру-ва-ла-сь! Ох-о-ло-н-я-ю! [3, с. 40].**

4) До лінгвістичних засобів, які породжують оказіональну емотивність, належать виражально-зображувальні ресурси художнього мовлення – тропи та фігури мови. Ритм і рима поезії створюють умови для несподіваних поєднань слів, що уможлиблює підвищення смислової місткості вірша й зумовлює контекстуальність поетичної семантики: **Сіріє за вікном звичайний день, / А в рушниках волошками сміється [2, с. 37]; Земля дідів і прадідів гірчить / І солодить мою жіночу долю [2, с. 18]; Вже не вірю у клятви і у слова, / Я не зелена, а стигла вже я трава [2, с. 324]; Було полинно і були меди, / І солоно, і гірко, і не дуже, / Але відколи є у мене Ти, / То поміж нами не було байдуже [2, с. 206].** Моделювання реальності в поезії має певний набір опозицій, закріплений у людському досвіді, що, образно переосмислюючись, із набуттям оцінних конотацій переноситься у світ абстрактних, моральних, соціальних явищ: **Цей білий вальс у білій завірюсі, / Цей білий світ у чорно-білі дні [2, с. 261]; Зітхає день, сміється білий світ [2, с. 294]; І не лякає, що колись впаду / Не в хмарі шлюбні, а в траву болотну [2, с. 185]; Я й сонця за Вами не бачила, / Я й ворогу все пробачила, / Аби тільки Ви. / Аби поміж грішних-праведних / Сумний і не зовсім правильний, / Найкращим мені були [3, с. 85].**

У поетичному словнику Наталі Баклай відзначені оксиморонні синтагми, які ґрунтуються на використанні емотивно-оцінних лексем: **Ой не цілуй так солодко-солоно [2, с. 265]; Все інше – давно вже зраджено / Жінками, людьми, державою. / Поховані мрії заживо, / Натомість є орден зі «Славою» [2, с. 344]; Діди сміються сумно і беззубо [2, с. 368]; Я й слова доброго у Вас не заслужила. / Скупий на мову, щедрий до мовчань [2, с. 208]; Забуть ЙОГО, і Вами захмелить, / І в нелюбові солоно кохати [2, с. 312]; Лишу собі – неспокій і журу, / Со-**

лодку муку, і гніздо порожнє, / Твою неправду, й нелюбов твою, / Й пробачу все, що пробачать не можна [2, с. 308]; Мабуть, на світі бувало таке, ще й не раз. / Замкнене коло. Не вийти ніяк із напастя. / Крутиться колесом, крутить із швидкістю нас – / Гірко від щастя [2, с. 280]; Спасибі, що ти є, як ця печаль, / Така солодка, що аж серцю тісно [2, с. 195]; Спасибі, що ти є, як гарний день, / Серпневий мій, медово-полиновий [2, с. 195]; Возили ви і грішне, і святе, / Веселе, і журливо-нудьгувате [2, с. 80]; По суті, за плечима – все життя, / Оце, що відсміялось-відболіло [3, с. 24]; Ти спішитимеш пристрасно-втомлено, / Хай тобі буде – солодко-солоно [3, с. 75]; О, нерозумна мудрість чоловіча! [2, с. 220]; Усі слова давно уже мовчать [3, с. 64].

5) Нейтральні лексеми не мають узуально закріпленої емотивної конотації, проте експлікують її у складі висловлювання: **Ворогине моя, ворогине! / Ти – утіха, а я – дружина. / Мабуть, сказано цим усе... / Ворогине моя, ворогине! / Що хотіла – те й наробила. / Ти – відлуння, а я – земля [2, с. 240]; Мій берег, мій омріяний причал, / Мій вірш останній і найперша пісня [2, с. 195]; Моя душа – держава самостійна, / Свої закони в ній й свої гріхи [2, с. 336]; З обіймів відпускаю, як з полону. / Ой, не даруй вуздечку – запряжу [2, с. 265]; Вдень – між люди, а в ніч – сама [2, с. 65].**

Важливо зауважити, що особливістю поетичних творів Наталії Баклай є не просто наявність емотивних контрастивів, а їх максимальна зосередженість у межах строфи, що увиразнює складний і суперечливий емоційний зміст, впливає на розум і серце. Нанизування антонімічних пар, перехрещення їхніх різновидів дає змогу в часткових протиставленнях передати цілісний образ: **Жорстокий світ і милосердний час... / Вік багачів і вік-жебрак убогий... / В тобі все порівну: від чорта і від Бога, / Тобі карать і милувати нас. / Жорстокий світ і милосердний час... / Добро і зло впряглись в твоє ярмо. / І тягнеш ти, як віл, іще волами, / А дурні й генії все ходять поміж нами, / І хто є хто – для тебе все одно. / Добро і зло вплелись в твоє ярмо [2, с. 43].**

Отже, проведений аналіз мовного матеріалу вможливує такі висновки:

1. Емоційна культура – це серцевина людяності. Основне джерело емотивних смислів – емотивна лексика, що належить до загально-вживаної, є домінантним засобом репрезентації емоцій у поетичному дискурсі. Мовна картина світу емоцій у їхній мінливості, динаміці, взаємодії та протидії пронизує творчість На-

талі Баклай. Ні почуття, ні слова випадкового в її творах немає. Кожна поезія дзвенить, вібує, зворушує великими, основоположними, справжніми людськими емоціями. «Секрет майстерності поетеси в тому, що вміє віднаходити довкола себе оголені нерви, які зачіпають за живе навіть безнадійно зачерствілі душі» [6, с. 18].

2. У поетичному доробку Наталі Баклай контраст є одним із визначальних засобів виразності, у якому виявляється характер діалектичного мислення авторки, вміння передати широчінь, складність і суперечливість емоційного світу людини. Протиставлення протилежностей вияскравлює та відтіняє взаємозіставлюване, показує нові грані, важливі властивості, позначені словами, які посилюють лексичне значення емоційними, експресивними, оцінними відтінками. У поетичному дискурсі вся інформація, що формує образну свідомість, має аксіологічний зміст і емоційний колорит, а емотивні опозити як засоби втілення контрастивної семантики є основними інтерпретаторами психологічного змісту твору, душевного драматизму, колізії почуттів. Поетична творчість Наталі Баклай – відбиток стану людини, не байдужої до всього, що відбувається тут, поруч, на відстані зболеної і дуже чутливої душі.

Література

1. Бабенко А. Лексические средства обозначения эмоций в русском языке / А. Г. Бабенко. – Свердловск : Изд-во Уральского ун-та, 1989. – 184 с.
2. Баклай Н. Отава. Вибране : поезії / Н. М. Баклай. – Полтава : Дивосвіт, 2008. – 424 с.
3. Баклай Н. Серцевина : поезії / Н. М. Баклай. – Лубни : Лубни, 2012. – 117 с.
4. Блох М. Средства эмоционального воздействия политических выступлений / М. Я. Блох, Н. А. Резникова // Вестник Томского гос. пед. ун-та. – 2006. – № 9 (60). – С. 25–30.
5. Ермоленко С. Нариси з української словесності / С. Я. Ермоленко. – К. : Довіра, 1999. – 431 с.
6. Степаненко М. Думки про себе і вголос / М. І. Степаненко – Полтава : ПП Шевченко Р. В., 2013. – 412 с.
7. Франко І. Из секретів поетичної творчості / І. Я. Франко. – К. : Рад. письменник, 1969. – 190 с.
8. Шаховский В. Типы значений эмотивной лексики / В. И. Шаховский // Вопросы языкознания. – 1994. – № 1. – С. 20–25.

Nataliya Kotukh

THE REPRESENTATION OF EMOTIONAL COMPONENT IN THE STRUCTURE OF LEXICAL MEANINGS OF ANTONYMS USED IN NATALIYA BAKLAY'S POETRY

Considering the difference of approaches the interpretation of linguistics of emotions in the scientific

literature, the study of the structure of the category of emotions in poetic discourse is synthetic and should be multidimensional, to consider a methodology for analyzing different sources: philosophy, literature, psychology, aesthetics. However, a large amount of knowledge hampers are synthetic march. There fore, we consider it appropriate, taking into account the cross-cutting links, focus on criteria of linguistic analysis of emotive language in poetry of Natalia Baklay.

Nominations, which represent antonymous relations in the sphere of emotions – a consequence of reflection in the language of the real contradictions of life. The dialectics of emotional contrasts reveals objective cited against the opposition and identity concepts in the language of the modern organization systematized emotional antonyms on the basis of the dominant significant element of emotion, opened the role of emotional opposites in the poetry of Natalia Baklay.

Keywords: *emotional vocabulary, emotional antonyms, significant element of emotion, nominative emotions, associative emotions, expressive emotions, occasional emotions, neutral.*

Наталія Котух

РЕПРЕЗЕНТАЦИЯ СЕМЫ «ЭМОТИВНОСТЬ» В СТРУКТУРЕ ЛЕКСИЧЕСКОГО ЗНАЧЕНИЯ АНТОНИМОВ, ИСПОЛЬЗУЕМЫХ В ПОЭЗИИ НАТАЛИИ БАКЛАЙ

Принимая во внимание разноаспектность подходов толкования лингвистики эмоций в научной литературе, исследование категории эмоций в структуре поэтического дискурса должно быть синтетическим и многоплановым, учитывать методику анализа разных источников: философии, литературоведения, психологии, эстетики. Однако большой объём знаний затрудняет такой подход. Поэтому считаем целесообразным, с учётом междисциплинарных связей, остановиться на собственно лингвистических критериях анализа эмотивной лексики в поэзии Наталлии Баклай.

Номинации, представляющие антонимичные отношения в сфере эмоций, – следствие отражения в языке реальных противоречий бытия. Дialectика эмоциональных контрастов раскрывает объективные противоположности и тождественность противопоставляемых понятий в языковой организации эмотивного содержания современного поэтического текста. В статье систематизированы эмотивные контрастивы по признаку доминантной семы эмотивности, раскрыта роль эмотивных опозитов в творчестве полтавской поэтессы.

Ключевые слова: *эмоциональная лексика, эмотивная лексика, эмотивные контрастивы, сема эмотивности, эмотивы-номинативы, эмотивы-ассоциативы, эмотивы-экспрессивы, эмотивы-оказиональные и нейтральные.*

Надійшла до редакції 26.02.2015 р.